

IS THERE A RELATIONSHIP BETWEEN HDI AND HAPPINESS INDEX?

CS I Dr. Mărioara IORDAN¹, Lector univ. dr. Maria-Lenuța CIUPAC-ULICI²

Abstract:

The Human Development Index (HDI) is a composite index, which is gauging countries' average achievements in three dimensions of human development: life expectancy at birth, mean years of schooling and expected years of schooling, and national income per capita. Happiness index represents the efficiency with which world countries convert natural resources into long and happy lives for their citizens. The happiness index used three indicators: the human impact on the environment, longevity and life satisfaction. This index shows the "happiness level" of citizens, but also illustrates the efficacy of natural resources in each country in the world that makes feel happy the human being. In this paper we would like to find if there is a correlation between the two indexes.

Keywords: *Human Development Index, Happiness Index, well-being*

JEL classification: *O15, O19, I31*

I. INTRODUCERE

Recentul val de interes privind fericirea și bunăstarea subiectivă reflectă o dorință crescută de a lua în considerare modul în care bunăstarea materială se traduce în experiențe psihologice de împlinire. Secțiunea din Raportul lui Sarkozy privind Calitatea Vieții realizează o abordare clară privind dezvoltarea umană, definind-o ca un scop fundamental de reorientare a evaluărilor economice departe de venitul agregat, însă aproape de realitățile vieții omenești. Prin urmare, împărtășește o critică a veniturilor și a abordărilor centrate pe resurse, respectiv aduce un accent important privind măsurarea experiențelor subiective.

Unele articole din literatura de specialitate privind noțiunea de "fericire" definesc bunăstarea în linii mari, afirmând că aceasta este mai mult sau mai puțin sinonimă cu dezvoltarea umană. De exemplu, conceptul Bhutan de Fericire Națională Brută, și respectiv indicii de Fericire Națională Brută cuprind nouă domenii: sănătatea, educația, nivelul de trai, guvernarea, mediul, vitalitatea comunității, cultura și spiritualitatea, utilizarea timpului și bunăstarea emoțională. Astfel, domeniile și indicatorii utilizați pentru a reflecta Fericirea Națională Brută ar putea fi văzuți ca un aspect specific țării privind dezvoltarea umană, în care scopul în sine a fost numit ținând cont de aspectul cultural.

Care este scopul adecvat a politicii economice și sociale? Într-o țară în care oamenii mor de foame, creșterea economică este considerată universal ca fiind un obiectiv cheie. Alimentele sunt pe primul loc și filosofia pe al doilea loc. Pe măsură ce economiile devin mai bogate, acestea își pot permite să pună sub semnul întrebării necesitatea de a obține bogății suplimentare. Lucrarea care rezultă din ideile lui Richard Easterlin sugerează că au nevoie să facă acest lucru. O avere mai mare nu pare a fi necesară pentru a cumpăra fericire suplimentară. Într-adevăr, Blanchflower și Oswald (2004) ajung în studiul lor la concluzia că fericirea raportată la americanii a scăzut de la începutul anilor 1970. IDU este, însă, un

¹ Institutul de Prognoză Economică, mioara.iordan@ipe.ro

² Academia Comercială, ulici_maria@yahoo.com

criteriu mecanic. Acesta nu surprinde satisfacția sau starea psihologică a indivizilor. Pentru a face acest lucru, este nevoie de anumite măsuri ale bunăstării subiective sau "fericirii".

II. FERICIREA ȘI CERCETĂRILE ECONOMICE

Împreună cu alți oameni de știință, economiștii au început să studieze modelele din bunăstarea subiectivă. Astfel, principalele referințe economice includ Easterlins (1974, 1995), Clark și Oswald (1994), Ng (1996, 1997), Kahneman et al. (1996), Winkelmann și Winkelmann (1998), Di Tella și MacCulloch (1999), Frey și Stutzer (2000), Di Tella et al. (2001, 2003), Blanchflower și Oswald (2004), Helliwell și Putnam (2004), și Frijters, Haisken-DeNew și Shields (2004a, b). De fapt, psihologii și sociologii au fost primii care au lucrat la aceste seturi de date. Ulterior, tot mai mulți economiști au început să acorde o atenție sporită.

Descoperirile recente privind cercetarea statistică a fericirii includ următoarele:

1. Pentru o persoană, banii nu cumpără o cantitate rezonabilă de fericire. Dar este util să se păstreze acest lucru în perspectivă. De exemplu, pentru individul tipic, o dublare a salariului are o importanță mai mică decât diferențele evenimente din viața sa, cum ar fi căsătoria.
2. Pentru o națiune, lucrurile sunt diferite. Țări întregi - cel puțin în Occident, unde aproape toate cercetările au fost realizate - nu par să fie mai fericite pe măsură ce devin mai bogate.
3. Fericirea este în formă de U în vârstă. Femeile prezintă o mai mare bunăstare decât bărbații. Două dintre cele mai mari evenimente negative în viață sunt considerate șomajul și divorțul. Educația este asociată cu un nivel ridicat de fericire.
4. Structura unei ecuații de fericire are aceeași formă generală în fiecare țară industrializată (și, eventual, în unele țări în curs de dezvoltare). Cu alte cuvinte, modelele statistice generale arată la fel în Franța, Marea Britanie și Australia. Cercetări relevante în domeniu sunt cele ale lui Shields și Wooden (2003), Headey și Wooden (2004), Headey, Muffels și Wooden (2004), și Evans și Kelley (2004).
5. Există unele dovezi că acest lucru este valabil pe paneluri de oameni, adică în date longitudinale. Dovezile apar în situații excepționale, cum ar fi victoriile la loterie.
6. Există adaptare. Evenimentele bune și rele din viață îi determină - cel puțin parțial - pe oameni să se obișnuiască cu ele.
7. Lucrurile relative contează foarte mult. În primul rând, în experimente, oamenii le pasă de modul în care sunt tratați comparativ cu cei care sunt ca ei, respectiv au intenția de a răni pe alții pentru a restabili ceea ce ei văd ca echitate. În al doilea rând, în studii statistice mari, raportul bunăstării depinde de salariul relativ al unei persoane raportat la un salariu mediu sau comparativ. În al treilea rând, inegalitatea salariilor diminuează fericirea raportată într-o regiune sau națiune (controlând mai multe variabile), dar efectul nu este mare.

Unele dintre aceste modele sunt vizibile în date brute. De exemplu, Di Tella et al. (2003) examinează valorile indicatorilor de satisfacție de viață și fericire pe sute de mii de europeni și americani incluși în eșantion aleatoriu pe perioada 1970 - 1990. Aproximativ 30% dintre oameni se descriu ca fiind foarte mulțumiți sau foarte fericiți. S-a observat existența unor corelații puternice cu variabile precum veniturile, căsătoria și șomajul.

Literatura de specialitate privind fericirea este diversă pe plan intern. În special, există definiții distincte de fericire și indicatori distincți. Doi dintre indicatorii utilizați pe scară largă sunt:

1. Fericirea "Luând toate lucrurile împreună, ați spune că sunteți: 1 Foarte fericit; 2 Mai degrabă fericit; 3 Nu foarte fericit; 4 Deloc fericit "
2. Satisfacție "În general, cât de mulțumit sunteți cu viața dumneavoastră? Sunteți ... 5 Foarte mulțumit; 4 Îndeplinit; 3 Nici nemulțumit sau satisfăcut; 2 Nemulțumit; sau 1 Foarte nemulțumit."

Fericirea populațiilor este evaluată pe baza răspunsurilor la aceste întrebări, deoarece aceste date transversale pentru acești indicatori sunt disponibili pe scară largă. Abordarea "fericirii" se concentrează mai mult pe starea de spirit, în timp ce "satisfacția" evocă un răspuns mai reflexiv. În plus, două variante sunt adesea implementate și analizate. În primul rând, cuvântul satisfacție se repetă, dar cuvintele "viața dumneavoastră" sunt înlocuite cu anumite domenii ale vieții, cum ar fi "sănătatea dumneavoastră, securitatea dumneavoastră, comunitatea dumneavoastră". Acest indicator este destinat să reflecte evaluările subiective ale respondenților pe domenii distincte ale vieții. A doua abordare este de a cere respondenților să înregistreze starea lor subiectivă de fericire în momente diferite ale zilei și nopții, atunci când sunt angajați în diverse activități. Un astfel de jurnal privind evaluarea timpului utilizat oferă informații cu privire la fluxul de experiențe hedonice, care este mai exact și mai precis decât răspunsurile la întrebările sondajului de mai sus. Cu toate acestea, din cauza costurilor și complexității colectării acestor date, ele nu sunt, la acest moment, disponibile pe scară largă pentru un eșantion reprezentativ de țări la nivel național.

Cele mai multe studii privind fericirea - unitățile de măsurare ale acesteia, factorii determinanți și rolul său în politica publică - furnizează dezvoltării umane două resurse enorme. În primul rând, ei dezbate și clarifică modul ar trebui să fie definite și măsurate fericirea și bunăstarea subiectivă. Capacitățile se referă la libertățile oamenilor de a se bucura ca ființe și faptele lor sunt considerate de valoare. În mod evident, a fi fericit este o stare pe care cei mai mulți oameni o doresc și au motive să o aprecieze și, ca atare, este o dimensiune funcțională, specifică și intrinsecă a dezvoltării umane. Prin urmare, dezvoltarea actuală a măsurilor îmbunătățite de fericire și explorarea valabilității lor trans-culturale furnizează inputuri critice pentru a evidenția aspecte ale dezvoltării umane. De asemenea, acest lucru va consolida aplicabilitatea dezvoltării umane în țările bogate, unde întrebările subiective sunt, fără îndoială, mult influențate de politici publice.

Totodată, literatura de specialitate privind conceptul de fericire începe să exploreze interconexiuni empirice și legături cauzale între statele subiective și mai multe dimensiuni familiare ale dezvoltării umane, cum ar fi sănătatea și ocuparea forței de muncă. Studii minuțioase a puterii "instrumentale" a diferitelor libertăți în avansarea altor capacități - cum ar fi valoarea instrumentală a educației femeilor în controlarea dimensiunii unei familii- au fost întotdeauna o parte esențială a dezvoltării umane. Astfel, literatura cu privire la cauzele și corelațiile privind fericirea prezintă un interes direct. Cu toate acestea, există o serie de probleme privind realizarea fericirii ca singurul obiectiv, mai degrabă decât abordarea dezvoltării umane, care încearcă să favorizeze un set divers de funcții, care pot include fericirea / bunăstarea subiectivă.

Prima distincție - și una care este adesea trecută cu vederea - este că literatura privind fericirea nu pune accent pe societate sau acordă o valoare intrinsecă practicilor democratice. Mai degrabă, literatura privind fericirea adoptă o abordare de inginerie socială, care schimbă puterea, stabilește accentul departe de practica democratică și dezbate un loc de întâlnire în care să identifice prioritățile de bază, departe de oameni și comunități ca agenți de dezvoltare. În abordarea fericirii, oamenii sunt priviți ca experți ai bunăstării lor și răspunsul lor la chestionare cu privire la starea lor subiectivă este tratat ca autoritar. Cu toate acestea, oamenii obișnuiți nu sunt angajați ca agenți în a decide cum să avanseze propria fericire. Nici nu este posibil să compromită bunăstarea subiectivă cu alte dimensiuni ale vieții. Mai degrabă, extinderea fericirii este tratată ca un proiect "științific", unde psihologii spun autorităților politice ceea ce îi face, de fapt, pe oameni fericiți și recomandă modificări care ar face oamenii mai fericiți (cum ar fi ocuparea forței de muncă, sau căsătorie / parteneriat, sau de a fi educați).

Cunoștințele de specialitate introduc dezvoltarea umană în multe domenii individuale: nutriționiști, de exemplu pot spune exact punctele în dezvoltarea copilului în cazul în care

malnutriția se stabilește și recomandă măsurile necesare a se adopta. Dar intervențiile experților sunt, în general, completate de intervențiile comunității. Însă rolul vocilor oamenilor, aptitudinilor, perspectivelor și leadership-ul în literatura de specialitate privind fericirea (în care nu există doar un singur scop) nu este clar. Dar la nivelul persoanelor individuale și comunităților, punerea în aplicare a politicilor ar putea fi criticată și ineficientă. Nu este suficient de clar cum o comunitate care nu este de acord cu evaluarea experților s-ar putea să-și exercite vocea și influența lor asupra mijloacelor de trai.

În al doilea rând, fericirea este considerată fie o prioritate absolută sau cel puțin o poziție proeminentă printre obiectivele sociale. Totuși, acest lucru ar putea avea implicații politice tulburătoare. De exemplu, având în vedere că veniturile suplimentare, peste un anumit nivel, nu fac oamenii mai fericiți, și având în vedere, de asemenea, că multe dintre cauzele de fericire par a fi interne, este posibil ca, în orice țară dată o persoană fără adăpost și extrem de săracă să atingă un nivel foarte ridicat de calm și fericire, respectiv un bancher bogat, care și-a pierdut recent locul de muncă și reputația din cauza unei acțiuni prost judecate, dar care a rămas un multi-milionar este extrem de nefericit. Politicile publice ar putea extinde fericirea națională prin investiții mai puține în persoanele fără adăpost fericite și transferul de resurse publice pentru activități de consiliere și coaching.

O a treia problemă este că, chiar dacă fericirea se corelează cu rezultate deosebite în alte domenii în toate țările, o măsură unidimensională ar putea însă să nu fie la fel de utilă în scopurile politice folosind o bază de date cu mai multe dimensiuni.

A patra abordare, care este în mare măsură o abordare empirică, este măsura în care politica publică poate produce în mod eficient fericirea. În lucrarea "Elementele de teorie a drepturilor omului", Sen sugerează că capacitățile care au prioritate centrală ca drepturi ale omului trebuie să respecte două criterii. În primul rând, acestea ar trebui să fie recunoscute pe scară largă ca fiind de o importanță deosebită. Și a doua, acestea ar trebui să fie influențabile social, adică să fie influențate în mod eficient și în mod direct de politici publice. Sen dă exemplul de liniște care ar putea fi în mod clar recunoscută ca având o importanță deosebită, dar care pare a fi obținută prin călătoriile personale, mai degrabă decât produsă eficient de politici publice. Poate fericirea fi influențată de politici publice la fel de directe ca foamea, boli infecțioase sau o nevoie de învățământ primar?

În cele din urmă, o altă provocare în utilizarea datelor transversale privind fericirea pentru a ghida politica, mai ales în țările în curs de dezvoltare, este că datele subiective pot reflecta starea subiectivă reală a unei persoane, și pot, de asemenea, reflecta, într-o oarecare măsură, cultura respondentului, aspirațiile, personalitatea sau starea de spirit la momentul anchetei (care se poate schimba în funcție de ordinea de întrebări). O problemă deosebit de dificilă pentru utilizarea datelor subiective în rândul grupurilor sărace și needucate este problema "preferințelor adaptive". De exemplu, se ia în considerare problema de cât de mulțumiți sunt oamenii de starea lor de sănătate. Date privind sănătatea personală sunt adesea folosite în lipsa unor date obiective referitoare la starea de sănătate. Cu toate acestea, în țările în curs de dezvoltare, grupurile mai sărace pot avea așteptări mai mici pentru sănătate, iar grupurile lor de comparație pot fi tot persoane sărace.

Prin urmare, sănătatea proprie poate fi mai mare decât starea lor de sănătate dacă ar fi judecați în mod obiectiv sau ar fi în cazul în care aceiași respondenții au avut acces la alte informații. Sen oferă un exemplu privind modul în care femeile din statul indian Bihar au o sănătate proprie raportată mai mare decât femeile din Kerala, dar datele de morbiditate și mortalitate arată că femeile din Bihar au realizări de sănătate mult mai mici decât cele din Kerala. În cazul în care datele subiective sunt folosite pentru a ghida politica, aceasta ar sugera că resursele publice ar trebui să fie transferate de la Bihar la Kerala, iar acest lucru pare a fi problematic. Se observă astfel că fericirea și dezvoltarea umană au multe în comun. Ambele iau în considerare ca unitatea de analiză să fie persoana, și ambele să se

concentreze pe crearea unei economii care să servească la prosperitatea ființelor umane. Se pare că literatura privind fericirea rezonează cu o cerere populară și motivează angajamentul popular, în special în țările dezvoltate. Mai mult, aduce expertiză în măsurarea și analiza empirică a interconectărilor între statele subiective și alte dimensiuni ale dezvoltării umane. Se poate observa îmbogățirea dezvoltării umane în moduri vitale.

V. CONCLUZII

Scopul articolului nu este de a respinge metodele Indicelui Dezvoltării Umane, ci de a ridica întrebări și a susține ideea că mai sunt multe de înțeles în acest domeniu important. Mai pe larg, ecuațiile fericirii au potențialul de a permite aprecierea lucrurilor care sunt importante - factori sociali - care nu vin cu etichete pe care sunt atașate prețuri. Structura lor nu este încă pe deplin înțeleasă. Cu toate acestea, ecuațiile fericirii oferă un instrument remarcabil nou pentru factorii de decizie politică, însă trebuie să învățăm să le valorificăm în mod eficient. Dezvoltarea umană oferă un cadru de bază pentru dezvoltare, care este completată de fericire, prin acordarea unui rol oamenilor ca agenți, argumentând că prosperitatea umană este compusă din mai multe dimensiuni, fiecare dintre acestea au o importanță intrinsecă.

AKNOWLEDGMENT

Această articol a beneficiat de suport financiar prin proiectul „Rute de excelență academică în cercetarea doctorală și post-doctorală – READ”, contract nr. POSDRU/159/1.5/S/137926, Beneficiar Academia Română, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”.

REFERENCES

- Blanchflower, David G. and Oswald, Andrew J. (2004). “Well-being Over Time in Britain and the USA”, *Journal of Public Economics*, 88, 1359-1386.
- Clark, Andrew and Oswald, Andrew J. (1994). “Unhappiness and Unemployment”, *Economic Journal*, 104, 648-659.
- Diener, Edward (1984). “Subjective Well-Being”, *Psychological Bulletin*, 93, 542-575.
- Di Tella, Rafael, MacCulloch, Robert, and Oswald, Andrew J. (2001). “Preferences over Inflation and Unemployment: Evidence from Happiness Surveys”, *American Economic Review*, 91 (1), 335-42.
- Di Tella, Rafael, MacCulloch, Robert, and Oswald, Andrew J. (2003). “The Macroeconomics of Happiness”, *Review of Economics and Statistics*, 85, 809-827.
- Di Tella, Rafael and MacCulloch, Robert (1999). “Partisan Social Happiness”, Harvard mimeo. Forthcoming in the *Review of Economic Studies*.
- Easterlin, Richard A. (1974). “Does Economic Growth Improve the Human Lot? Some Empirical Evidence”. In *Nations and Households in Economic Growth: Essays in Honour of Moses Abramovitz*, (ed. P. A. David and M. W. Reder). New York and London: Academic Press.
- Easterlin, Richard A. (1995). “Will Raising the Incomes of All Increase the Happiness of All?”, *Journal of Economic Behaviour and Organization*, 27, 1, 35-48.
- Frey, Bruno S. and Stutzer, Alois (2000). “Happiness, Economy and Institutions”, *Economic Journal*, 110, 918-938.

- Evans, M.D.R. and Kelley, Jonathan (2004). "Effect of Family Structure on Life Satisfaction: Australian Evidence", Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, Working Paper, 24/04.
- Frijters, P.; Haisken-DeNew, J.P.; Shields, M.A. (2004a). "Investigating the Patterns and Determinants of Life Satisfaction in Germany Following Reunification", *Journal of Human Resources*, 39, 649-674.
- Frijters, P.; Haisken-DeNew, J.P.; Shields, M.A. (2004b). "Money Does Matter! Evidence from Increasing Real Income and Life Satisfaction in East Germany Following Reunification", *American Economic Review*, 94, 730-740.
- Headey, Bruce; Muffels, Ruud; and Wooden, Mark (2004). "Money Doesn't Buy Happiness..Or Does it? A Reconsideration Based on the Combined Effects of Wealth, Income and Consumption", Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, Working Paper, 15/04.
- Headey, Bruce and Wooden, Mark (2004). "The Effects of Wealth and Income on Subjective Well-being and Ill-Being", Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, Working Paper, 3/04.
- Helliwell, John F. and Putnam, Robert D. (2004). "The Social Context of Well-being", *Phil. Trans. R. Soc. Lond. B*, 359, 1435-1446.
- Kahneman, Daniel; Wakker, Peter and Rakesh Sarin, (1997). "Back to Bentham? Explorations of Experienced Utility", *Quarterly Journal of Economics*, 112, 375-406.
- Ng, Yew-Kwang (1996). "Happiness Surveys: Some Comparability Issues and an Exploratory Survey Based on Just Perceivable Increments", *Social Indicators Research*, 38, 1-27.
- Ng, Yew-Kwang (1997). "A Case for Happiness, Cardinalism, and Interpersonal Comparability", *Economic Journal*, 107, 1848-1858.
- Shields, Mike and Wooden, Mark (2003). "Investigating the Role of Neighbourhood Characteristics in Determining Life Satisfaction", Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, Working Paper, 24/03.
- Winkelmann, Liliana and Winkelmann, Rainer (1998). "Why are the Unemployed so Unhappy?", *Economica*, 65(257), 1-15.